

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/21/2018
Identifikačné číslo spisu: 4313211046
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4313211046.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. X., bývajúceho v K. zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Klimom, so sídlom v Žiari nad Hronom, Sládkovičova 16/61 proti žalovaným 1/ B. F. bývajúcemu v E., zastúpenému advokátom JUDr. Gabrielom Turzom, so sídlom v Želiezovciach, Schubertova 12, 2/ Miestnemu kynologickému klubu Hron Želiezovce, so sídlom v Želiezovciach, časť Svodov 164, IČO: 36 106 992, o zaplatenie 360 € s príslušenstvom vedenom na Okresnom súde Levice pod sp.zn. 14C/91/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 12. januára 2017 sp.zn. 8Co/406/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. mája 2016 č.k. 14C/91/2014-111 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby mu žalovaní 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatili sumu 360 € s úrokom z omeškania vo výške 9 % od 1.apríla 2013 do zaplatenia titulom neuhradenej ceny diela - dverí, ktoré vyhotovil pre žalovaného 2/. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému 1/ trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 338,97 €; žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 631, § 632 a § 634 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania a zistenia skutkového stavu uzavrel, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o tom, že zmluva o dielo vznikla, a teda že mu žalovaná suma ako odplata za dielo patrí, preto žalobu ako nedôvodnú zamietol. Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 12. januára 2017 sp.zn. 8Co/406/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil [§ 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] a žalovaným 1/ a 2/ na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia vrátane citácie ustanovení právnych predpisov vzťahujúcich sa na posudzovaný prípad a obmedzil sa len

na skonštatovanie jeho správnosti. Uviedol, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal vznik zmluvného vzťahu medzi ním a žalovanými. Žalovaní popierali uzatvorenie zmluvy o dielo a vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobca sa sám ponúkol, že vyhotoví dvere na vlastné náklady a bezodplatne, keďže využíval zariadenie žalovaného 2/ na ubytovanie, čo (bezplatné využívanie zariadenia žalovaného 2/) ani nenamietal. Iba skutočnosť, že žalobca pri odovzdaní dverí požadoval od žalovaného 1/ zaplataenie ceny bez ďalšieho, nepreukazuje existenciu dohody o cene diela, pretože pre platnosť vzniku dohody je potrebné, aby cena diela bola dohodnutá už v čase uzatvorenia zmluvy o dielo a nie až pri odovzdaní diela. Keďže v konaní nebol preukázaný vznik zmluvy o dielo, považoval odvolací súd námietku žalobcu, že ak žalovaní neboli s dielom spokojní, mohli od zmluvy odstúpiť, za právne irelevantnú. Odstúpiť mohli iba od zmluvy, ktorá vznikla a ktorý bola platná. Dôvodom zamietnutia žaloby bolo nepreukázanie vzniku zmluvy o dielo a tiež to, že bolo svedecky preukázané vyhotovenie dverí bezplatne. Poznamenal, že ani skutočnosť, že žalovaný 2/ zaplatil sumu 300 € nepreukazuje existenciu dohody o cene diela v čase uzatvorenia zmluvy, keď z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný k úhrade uvedenej čiastky pristúpil výlučne s ohľadom na priateľské vzťahy so žalobcom, ktorému takouto formou chcel kompenzovať aspoň náklady na materiál. Ako túto sumu žalobca zaúčtoval, neuviedol. Odvolací súd poukázal aj na to, že zhotoveniu dverí podľa dohovoru v roku 2009, ktorú skutočnosť zhodne potvrdili viacerí svedkovia (bezplatne) nasvedčuje aj to, že k odovzdaniu dverí došlo niekedy v auguste 2011, teda po dvoch rokoch, a preto žalovaný ani neurgoval dodanie dverí, a ani žalobca sa zaplataenia druhej splátky nedomáhal viac ako dva roky; až do marca 2013 od žalovaných úhradu nepožadoval. Žalobca svoje podnikanie v predmete výroba nábytku a bytových doplnkov z dreva zrušil až 31. januára 2013, a teda jeho tvrdenie, že v čase odovzdania dverí nebol podnikateľom, a preto nemal povinnosť vyhotoviť faktúru, nie je pravdivá. Napokon odvolací súd poukázal aj na rozporné tvrdenia o cene dverí.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Dovoláním napadol predmetné rozhodnutie v celom rozsahu. V dovolaní uviedol, že ho podáva na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nakoľko odvolací súd nesprávnym procesným postupom spočívajúcim v rozhodovaní v neprítomnosti sporových strán, bez vytýčenia pojednávania znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa názoru žalobcu odvolací súd mal povinnosť pojednávanie v odvolacom konaní nariadiť ak je daná povinnosť doplniť dokazovanie. Namietal, že odvolací súd sa neodvolával na žiadne dôkazy, ani stanoviská vyšších súdnych autorít, nezaoberal sa a nezaujal žiadne stanovisko k namietaným porušeniam jeho ústavných práv a judikatúry EŠLP, a tiež nezdôvodnil ako sa vysporiadal s nálezmi Ústavného súdu SR a ČR, na ktoré dovolateľ v odvolaní poukázal. Mal za to, že všetky nejasnosti, na ktoré sa odvolací súd vo svojom odôvodnení rozhodnutia odvoláva, svedčia o tom, že v spore nemal jasno z dôkazov, ktoré bol povinný prinajmenšom ďalším dokazovaním doplniť a tento nedostatok odstrániť, a to v záujme predídania prekvapivému rozhodnutiu a v súlade s bazálnou zásadou právnej istoty ako práva na spravodlivý proces. Kazuistickým prístupom, ktorým súd odníme účastníkom konania vyjadriť sa k rozporným dôkazom, ktoré súd vykonal a obsahovali zistenia významné pre jeho rozhodnutie a vytvoril tak sporovej strane nevýhodnejšie podmienky, na preukázanie svojich tvrdení, je nielen porušením základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ale aj porušením princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní. Rozsudok odvolacieho súdu je prekvapivým a nevykonateľným rozhodnutím porušujúci čl. 2 CSP, a to princíp právnej istoty. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia a s prihliadnutím na jeho zlú sociálnu a majetkovú situáciu (okolnosti osobitného zreteľa) „odpustil“ mu náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie a rozsudok odvolacieho súdu považuje za správny a vydaný v zmysle platných právnych predpisov a s ich znením sa stotožňuje.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky v prvom rade uvádza, že v súvislosti s návrhom dovolateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, nezistil v procese skúmania splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovolaní) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a

v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom ani nevydal samostatne' rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp.zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa ustanovenia § 357 písm. a/ až n/.

12. Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

13. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t.j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Dovolanie žalobcu posúdil dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že žalobca uplatnil jeden dovolací dôvod.

16. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z dôvodu uvedeného v ustanovení § 420 CSP, a to z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Dovolací súd preto v ďalšom skúmal, či k dovolateľom tvrdenej vade zmätočnosti skutočne došlo. Dovolací súd však osobitne zdôrazňuje, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor strany tvrdiacej, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo dožadovať sa toho, aby súdy preberali alebo riadili sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03), ani právo na to, aby bola pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04), a ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

19. Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach, pod odňatím možnosti konať pred súdom (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup, keď súdy zastavia konanie, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky. Nová právna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila; postup súdu, keď zastavil konanie, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky, treba považovať za nesprávny, ktorým sa strane znemožňuje realizácia jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Obdobne prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvoláva) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti, pretože ním sa strane neznemožňuje realizácia jej procesných oprávnení (R 54/2012, R 24/2017).

21. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

22. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

23. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. V súvislosti s námietkou žalobcu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

24. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky p o d R 2/2016, považuje dovolací súd z a plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

25. V prejednávanej veci odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozsudku rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. a rozsiahlo sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobcu (čl. 6 až 11). Za neopodstatnenú dovolací súd preto považuje námietku žalobcu, ktorou spochybňuje predvídateľnosť rozhodovania súdu opomenutím pre neho priaznivej judikatúry, čo vylučuje možnosť objektívneho preskúmania pravdivosti jeho tvrdení. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok

a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

26. V zmysle čl. 6 ods. 1 CSP strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

27. K námietke dovolateľa o porušení zásady kontradiktórnosti konania tým, že odvolací súd rozhodoval bez vytýčenia pojednávania, dovolací súd uvádza, že zásada kontradiktórnosti, ktorá je jednou zo všeobecných zásad civilného sporového konania a jedným z prvkov spravodlivého súdneho procesu, spočíva v existencii procesnej rovnosti strán, v tzv. rovnosti zbraní, v rámci ktorej „každá strana musí mať zásadne možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné pre úspech jej požiadaviek, ale musí mať i možnosť zoznámiť sa s takým dokladom a pripomienkou predloženým súdu za účelom ovplyvniť jeho rozhodnutie a vyjadriť sa k nim (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Mantovanelli proti Francúzsku z 18. marca 1997). Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 49/2001 z 19. decembra 2001 je zásada kontradiktórnosti porušená tam, kde súd odníme strane sporu možnosť vyjadriť sa k dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý obsahoval zistenie významné pre jeho rozhodnutie, a vytvorí tak dotknutej strane sporu podstatne nevýhodnejšie podmienky na preukázanie svojich tvrdení, než akými disponuje druhá strana sporu, prípadne tam, kde strana sporu nemá možnosť zúčastniť sa na pojednávaní. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetky strany sporu mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva, predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí v sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04). Právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom je zároveň nezávislé od práva na konanie (verejného) pojednávania (viď nálež ÚS SR sp.zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013), preto právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom má strana sporu aj tam, kde sa formálne pojednávanie nevykonáva. Nevyhnutnou podmienkou zabezpečenia účinnej možnosti strany sporu vyjadriť sa k úkonu protistrany je poskytnutie primeranej lehoty na vyjadrenie súdom tak, aby strana sporu mala nielen možnosť oboznámiť sa s obsahom podania protistrany, ale aj možnosť účinne sa vyjadriť ešte v čase pred rozhodnutím súdu.

28. Dovolací súd poukazuje na to, že v danom prípade žalobca už cestou riadneho opravného prostriedku dosiahol možnosť účinne sa vyjadriť, a preto jeho tvrdenie o porušení práva na spravodlivý súdny proces nemá tak žiadne opodstatnenie (k tomu porovnaj m. m. R 39/1993). Aj podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nedostatok pri uplatňovaní niektorých záruk spravodlivého súdneho konania, napr. na súde prvého stupňa, môže byť korigovaný konaním na druhostupňovom súde (Le Compte, Van Leuven a De Meyere v. Belgicko z 23. júna 1981, Adolf v. Rakúsko z 26. marca 1982, Feldbrugge v. Holandsko z 29. mája 1986; porovnaj tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 1/2013 zo 16. januára 2013). Pre záver o rešpektovaní zásady kontradiktórnosti je z materiálneho hľadiska postačujúce, pokiaľ bola táto zásada dodržaná v súdnom konaní ako celku.

29. V zmysle § 385 ods. 1 CSP musí byť obligatórne nariadené odvolacie pojednávanie vždy, ak a/ ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo b/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Či je v konkrétnom prípade nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie je však vecou úvahy odvolacieho súdu a nie strán sporu. Keďže v danom prípade odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci, a preto nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania v danej veci nevyžadoval dôležitý verejný záujem, rozhodnutie

odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý je v súlade so zákonom (§ 385 ods. 1 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa neprieči zákonu, preto nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Námetka žalobcu, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP, je preto neopodstatnená.

30. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá účastník konania (strana sporu) možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné. V danom prípade oba sudy nižšieho stupňa dospeli k rovnakým právnym záverom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o tom, že zmluva o dielo vznikla, a teda že mu žalovaná suma ako odplata za dielo patrí, pričom argumenty, ktoré uviedli vo svojich rozhodnutiach podporovali jeden a ten istý právny záver; preto nejde o tzv. prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu ako sa mylne žalobca domnieva. V tomto smere dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie využil možnosť namietat proti právnemu záveru súdu prvej inštancie a okrem iného v odvolaní právne zdôvodnil, prečo nepovažuje právny záver prvoinštančného súdu vo všetkých vyššie uvedených otázkach za správny. Keďže odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných (nových) právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, má dovolací súd za to, že nedošlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a práva na kontradiktórne konanie strán sporu.

31. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, najvyšší súd ho podľa § 477 písm. c/ CSP odmietol.

32. V dovolacom konaní úspešným žalovaným najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo im žiadne trovy nevznikli.

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.